

Covid-19 Pandemisinin Türkiye’de Yaşlılığın ve Yaşlıların Algılanma Biçimine Etkileri ve Yaşlıların Toplumsal İmajını İyileştirmeye Yönelik Kamusal Politika Önerileri

Doç. Dr. Nazan ÇİÇEK

Ankara Üniversitesi

ÖZET

Bu projenin temel iddiası COVID-19 pandemisinin Türkiye’de yaşlı bireylere yönelik toplumsal algı, imaj ve tutumlar üzerinde belirgin, yönelimi tespit edilebilir ve ciddi sonuçlar üretecek şekilde bir etkide bulunmuş olduğudur. Bu çerçevede projenin konusu Türkiye’de olumsuz hegemonik yaşlılık imajının bileşenlerinin tespit edilmesi, bu imajın yaşlı bireylerin Covid-19 pandemisini deneyimlemesi sürecinde oynadığı rolün anlaşılması ve salgının yaşlılığa ve yaşlılara ilişkin hegemonik toplumsal algılamalar, imajlar ve dirençli stereotipler üzerinde yarattığı etkinin sorgulanmasıdır. Toplumsal olarak marjinalize edilme olasılığı yüksek ve güç ilişkileri bakımından kırılğan bir grup görüntüsü sunan yaşlıların maruz kaldığı yaş ayrımcılığı bazlı mikro-iktidar pratiklerinin Covid-19 pandemisi sürecinde aldığı yeni formların tespiti ve analizi üzerinden günümüz Türkiye’sinde mevcut kriz koşulları yüzünden görünürlüğü artmış olan olumsuz yaşlılık imajına ve kuşaklar arası iletişimsizlik olgusuna dair çıkarımlar yapmak projenin başlıca hedefidir. Bu çıkarımlara ve onlara dayanarak ürettiğimiz kamusal politika önerilerine ulaşabilmek için niteliksel veri toplama ve analiz yöntemleri kullanılmış, toplanan veriler söylem analizine tabi tutularak tartışmaya açılmıştır. Bu doğrultuda Ocak-Mayıs 2020 zaman aralığını kapsayan dönemde yaşlılık ile salgın arasında ilişki kuran arama terimi kombinasyonları ile geniş bir ulusal, yerel ve sosyal medya taraması gerçekleştirilmiştir. Öte yandan 2020 yılının Temmuz ve Ağustos aylarında Ankara ilinde 18-34 (GENÇ), 35-64 (ORTA YAŞLI) ve 65 üstü (YAŞLI) şeklinde yaş ölçütüne göre oluşturulan üç ayrı gruba mensup toplam 83 gönüllü katılımcı ile yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Hem medya taramasından hem de görüşmelerden elde edilen bulgular söylem analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. Sonuç olarak salgın sürecinde derinleşip katmerlendiği anlaşılan yaşlılığa ilişkin olumsuz imajın iyileştirilmesi için üretilecek kamusal politikaların

belkemiğini oluşturması önerilen hususlara işaret edilmiş ve bir hareket rotası çizilmiştir. Bulgular ve öneriler 27 Kasım 2020 tarihinde gerçekleştirilen “Covid-19 ve ‘Yaşlı’-lık” başlıklı, Zoom üzerinden gerçekleştirilen ve yürütücü Doç. Dr. Nazan IEK ve bursiyer Evren Ahmet DEMİR’in konuşmacı olduğu webinar da sunulmuştur. Webinar afişleri AÜ Siyasal Bilgiler Fakóltesi’nin resmî internet sitesi ve sosyal medya hesaplarında yayınlanmış, ayrıca çeşitli sosyal medya hesaplarında da görünür kılınmıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, pandemi, küresel salgın, yaşlı, yaşlılık, yaş ayrımcılığı (ageism), yaşçılık, yaşlı imajı, yaşlılık stereotipleri, kuşaklar arası iletişimsizlik, imaj çalışması, söylem analizi